

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Locuanti'a Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

e in

Strada Morariloru Nr. 13.

Serisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespondenti reglari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei luni . . . 4 fl. v. a.
Pre siese luni . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru siese care publicatiune aparatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 11/23 maiu 1868.

Cas'a reprezentantiloru Ungariei avu asta-di era una sielintia plina de emotiune. Dupa autentica-reu procesu'ui verbale alu sielintiei tr., presiedintele insinuâ mai multe petitiuni, intre cari atrase atentiu-nei casei petitiunea comitatului Hontu, prin carea in privintia deslegarei cestiunii de natiunalitate se cere delaturarea proiectului subcomisiunii dietale si luarea in considerare a proiectului elucratu si sub-sternutu de acelu comitatu. Fiindu câ petitiunile nu se cetescu in casa, nu cunoscemu principiile acelei pet., luata de base pentru deslgarea acestei cestiunii atâtu de momentose, vomu cercâ inse ca sê aflâmu cuprinsulu petitiunii cestiunate, ca sê potemu desco-peri parerea nostra asup'a ei, respectivu aprobarea ori reprobarea principiiloru acelu proiectu. Petitiu-nei acest'a atîna multu curiositatea repretantiloru, mai vertosu pentru cuventulu, câ nimeni nu potea sê divineze de este ea pentru libertatile natiunale? sêu pentru reducerea loru chiaru si la mai puticnu decâtu se propune in operatulu subcomisiunii dietale? — Deputatulu Berde Mozes (secuiu) vor-bi multu si multe intr'unu tonu recitativu si ne-ntielesu — precum am potutu coniepturâ d'in câte-va cuvinte — intru interesulu unitari'oru (arianiloru) d'in Transilvani'a, spriginindu o pe-titiune data la dieta pentru ajutorarea acelei con-fessiuni. Se pare câ D. Berde Mozes este superatu pre guvernulu câ au susceptu in bugetu ajutoriulu de 130 mii (80 mii ptru rom. gr. cat., 30 mii ptru rom. gr. or.), carele se dâ besericeii romane de ambe con-fessiunile in Transilvani'a, era arianiloru nu se dâ nemica. — Inca nu scimu ce au vorbitu dsa, atât'a avemu inse a-i reflectâ la proportiunea ce se pareâ câ face, cumca ajutoriulu ce se dâ besericeii romane nu este meritulu ministeri-ului ung., ci alu senatului imp. Cifrele cari figureza in bugetu sunt trecute d'in bugetele anteriori, era ce se tiene de suma, apoi credemu câ D. Berde inca va concede câ acea, fatia cu 1,300,000 suflete romane si nenumeratele loru contributiuni, stâ in proportiune desparutoria, dar sê trecemu ad fortissimum virum. D. deputatu Dobransky au statu si asta-di, ca totu de aun'a, la innaltîmea misiunii sale. Dsa, motivandu una petitiune a slaviloru d'in comitatulu Liptoviei, adresata dietei pentru deslegarea cestiunii de nati-unalitate, amintî tote nevoile poporului preste totu, câ dupa ce osebitele dâri drepte si nedrepte in locu se scadia, precum bucinase liberalii magiari, se totu urca, si dupa ce in privintia materiale poporulu nu semtiesce neci o usiorare, cere ca sê i-se faca man-gaiare spirituale in privintia desvoltârii natiunale, ca astfelu patri'a spriginita de toti fiii sêi multumiti celu puticnu in asta privintia sê pota intempina peri-clele ce amenintia d'in tote patru pârtile lumei. Unele spre-siuni mai vigorose, dar mai vertosu accentuarea cu-ventului „natiunile demagiare“, provocâ murmurulu in-datenatu in camer'a poliglotei Ungarie, a carei-a majo-ritate nu vre sê cunosca alta natiune decâtu cea ma-giara. D. Dobransky dovedî si asta data intielegint'a ce lu caracterizeza si barbatia, dovedî câtu pote se cover-siesca geniulu unui omu pre unu corpu carele se con-sidera a totu potinte, dovedî câ dreptatea este arm'a cea sublime carea invinge forti'a bruta, era noi avu-ramu ocaziunea a constata de nou câ magiarii neci nu au uitatu nemica, neci n'au invetiatu. Indesiertu se opintira deputatii Andreansky (se pare a fi slova-cu renegatu) si Zsedényi (alias Pfannschmiedt) a pa-ralisâ adanc'a impressiune, ce causase cuvintele dlui Dobransky, câ-ci abid fusera ascultati, ba chiaru acêsta impressiune credemu a fi indemnatu pre de-putatulu Besze ca sê innaltie viersulu sêu stentorianu

in caus'a regulârii remanitiiloru urbariale, adeca intru interesulu poporulu impilatu si despoiatu sub diverse titluri. — D. Avramu Tincu (deputatu arde-lenescu d'in scaunulu Sabisiului) interpelâ pre mini-strulu culteloru, daca este adevratu câ guvernulu mag. ar avè de cugetu a desfiintia academi'a de statu d'in Sabiu? Atâtu motivarea dsale câtu si remarca-bilea cuventare a dlui Dobransky le vomu impartesi in nr. v.

Am amintitu cu bucuria si multumire, câ diu'a de 3/15 maiu s'a serbatu cu insufletire mai in tote fo-culariele romane. Placerea de a aretâ o publiculu nostru loculu culminarei entusiasmulu natiunale, de a-i descrie decursulu festivitâti acestei dîle in Bla-siu, pre insu-si Campulu Libertâti, ni s'a rezervatu pentru nrulu acest'a. Raportulu, ce urmeza mai la vale, dovelesce, câ Blasiu este si asta-di ce a fostu in trecutu: depositulu celoru mai candide sentieminte natiunale, câ intielegint'a-i de asta-di este la inaltî-mea missiunii sale. Daca la raportulu ce urmeza amu avè sê a-laugemu ce-va si d'in parte-ne, apoi ace'a n'ar' potè fi alt'a: decâtu sê constatâmu cu placere câ tota intielegint'a natiunii nostre — afara de prè putieni rateciti — d'in tote locurile este asemene in-sufletita, este asemene petrunsa de importantia missiu-nei sale, câ Pronunciamentulu intielegintiei d'in Blasiu este pronuciamentulu întregi nostre natiuni. N'amu potè adange, mai departe, alt'a: de câtu sê ceremu atentiu-nei inimiciloru nostri, cari ne striga: câ nu-mai „câti-va agitatori“ nu suntu in destululu cu situa-tiunea presinta, sê le ceremu, dîcemu, atentiu-nei: sê asculte graiulu Romaniloru, sê merge prin Ardealu si sê se convinga, câ pretinsii loru „câti-va agitatori“ este — întreg'a natiune romana. N'am potè, in fine, sê adaugemu alt'a de câtu sê chiamâmu pre inimicii nostri sê vedea, câ romanii n'au altu terenu pentru pretinderea drepturiloru si aretarea gravamineloru loru de câtu diurnalistic'a, — era pre fratii nostri, cari nu lasa nefolositu neci acestu terenu, sê-i salu-tâmu cu tota iubirea animei nostre fratiesci, si sê-i afidâmu d'in adenculu convingerei nostre, câ colu-crarea unanima si neobosita va aduce nesmintitu triumfulu dreptei nostre cause.

In cercurile diplomatice ale capitalei s'a respan-ditu faim'a, sultanulu se ocupa cu planulu a stra-mutâ ordinea sucesiunii pre tronul in favorea descen-dintiloru sultanulu domnitoriu. Dupa dreptulu, ce sustâ acum, succede pre tronul totu-deun'a printiulu celu mai betranu alu familiei domnitorie. Asiè dara dupa mozte sultanulu de acum, care s'a nascutu in 9 Februaru 1830, aru urmâ in domnia fiulu frate-lui sêu, a sultanulu Abdul Medjid, mortu in a. 1861. Acest'a e printiulu Muhammed Mourad, nascutu in 21 Septemvre 1840. Fiulu sultanulu, caro domnesce acum, Jussuff Jzeddin s'a nascutu in 9 octovre 1857, asiè dara e mai teneru de câtu verulu sêu Murad.

Institutiunea de acum are acea parte buna, câ regint'a pentru minoreni forte arare ori e de lipsa, pentru câ la mozte sultanulu se voru aflâ in fami-li'a imperatesca principi, cari sê fia ajunsu la etatea maiorena.

Transilvani'a.

Blasiu, 17 maiu 1868.

La 20 de ani.

Dorindu amu doritu, ca dupa unu anu plinu de furtune, ce trecu preste capetele nostre de la denu-mirea ministeriului ung., dupa atâte neleceptatiri, ce ni se casinara, de candu acelu ministeriu apucâ la mana-si gubernarea patriei nostre, sê ajungemu diu'a de 15 maiu, — sê vedemu inca una data aniversa-rea acelei dîle fâra parchia in analile rom. d'in Transilvani'a, in care natiunea nostra pre langa tota

apesarea si umilirea secularia, a castigatu una victo-ria morale multu mai splen lida, ca tote victoriele re-portate pre campulu luptei, — una victoria prin care, fâra versarea unei picature de sange, a sfermatu ca-tenele sierbitutii sale, si si-a deschisu portile unui ve-nitoriu mai ferice.

Doriamu, sê ajungemu diu'a acêst'a si pentru ca sê ne tragemu socot'a activitâti si acuisitiuniloru pre campulu natiunale in 20 de ani.

Doriamu, sê vedemu sorele acestei dîle si pentru ca, incaldîti de raliile amentirei insufletitorie, sê ne facemu calculi pentru a ne aperâ de gerulu venito-riului celu mai de a prope, ca nu cumu-va resa-rirea fericeii acceptate sê ne afle amortîti.

Sub influint'a acestoru si de acestoru, accepta-mu venirea acelei dîle asiè multu dorita pentru ori-ce anima romana.

In urma ea sosi! Dorere, câ dîlele prececlenti au fostu tare ploiose, si drumurile nostre, cele si acumu destulu de rele, se desfundasera de totu; impregiura-re, ce impiedecâ concuru lu ospeiloru d'in a fara, cari, fiendu tempu mai partenitoriu in estu anu, ar' fi fostu neasemenatu mai multi de câtu in anii prece-denti, ci poterea naturei ui-i reduce la unu numeru micu, cari ni venira d'in apropiare, mai alesu de pre Ternav'a mica.

Abid Joi dupa melia-di incepura norii a se su-ptî; in câtu pentru iluminatiune si conductulu d'in presera, avuramu tempu destulu de partenitoriu.

Cu ocaziunea conductulu domnulu G. B. cu-ventâ de pre pietr'a monastirei, dupa datena, d'in lo-culu, de unde in 48, Jancu, Papiu, Buteanu farmecau animele romane. Elu incepu in mo lu forte corespun-dietoriu, atâtu tempului cumu-lu aveamu de la na-tura, câtu si situatiunei nostre politice, pre cumu bat-jocur'a strainiloru ni-o puse pre grumali:

Inserineza, Domne, e grea o dî norosa,
Si animele nostre se inchidu si nu iubimu;
Cu nori candu este ceriulu, noi fruntea-ti luminosa
Par' câ-amu vedè-o trista, si, Domne, ne 'ngrozimu.

Apoi aretâ insemnetatea dîlei, si inchiaia caran-du pre renegatii, cari ca si Nero sfasia pantecele ma-mescu. Ci cuvintele aceste se pierdura fâra efeptu, d'in caus'a, câ necumu romanii renegatii, dara neci de celi reci, nu erau pre aci. Renegatii nostrii sunt multu mai departe cu corpulu, decâtu se pota audî cuvintele, ce li-se adreseza d'in loculu santu alu ro-maniloru, si mai departe cu anim'a, de câ u sê voie-sca a le audî. Fire-aru ca sê nu fia d'insii atâtu de aproape de noi spre a ne stricâ.

Cu acêst'a ni se terminâ preserbarea, de nu se va considera ca tienetoriu de aci si concertulu, ce ten-erimea studiosa dede in ser'a ace'a spre mu tiamirea publiculu, producundu-se in dechiamare, music'a in-strumentale si vocale. De care inse lasu se scrie altu-lu mai competente.

In demaneti'a de 15 capel'a musicala sunandu arie natiunale, ne desceptâ spre bucuria dîlei, era sorele aretandu-se in tota pomp'a si serenitatea sa, ne promiteâ una dî de cele mai frumoase.

Dupa ce liturgi'a s'a terminatu cu solemnetate si s'a decantatu „Descepta-te romane“ in catedral'a metropolitana, intre cantâri si sunetu de musica, pur-ceseram totu in „Campulu Libertâti“ sub mai multe flamure natiunale.

Acî se fach santirea apei dupa datena, apoi do-mnulu B. U. tienu una cuventare, alu carei-a cuprinsu lu aratau stichurile d'in frunte-i:

Pana candu, o providentia!
Pana candu vei suferi,
Ca fiintia pre fiintia
Sê nu 'nceta-a prigoni?

Amentî meritele lui Barnutiu, deplanse impre-giurarea trista, câ dupa doue diecenie de la reca-stigare a libertâti, asta-di totu nu potemu dîce inca: „Libertatea a inviatu“, ci petracemu in sierbi-tute, — si câ limb'a si natiunea ne suntu forte peri-clitate. Dupa ace'a inferâ purce lerea tra latoriloru, — indemnâ la resolutiune dicundu, cu poetulu:

Celu ce pentru tiera si natiune more,
Si-privesce mozte ca si-o serbatore.

In fine aducundu a minte de juramentulu, pusu de romanii la 48, pentru a nu suferi mai multu sierbi-

tutea, care juramentu ne este santu, — se a drezeza câtra magiari sîi provoca la dereptate si cuvenientia.

Solemnitatea d'in Campulu Libertății s'a terminatu cu urări pentru natiune, pentru marele nostru Principe, cu urări de vietia fericita lui G. Baritiu, pentru toti atletii causei natiunale — si pentru tote natiunile colocitoric.

Intru reintorcere mai multi participantii se manifestara, că ar' fi pecatu, sê treca diu'a acêst'a atātu de momentosa, fără de a ne intrunî cu totii, spre a caută la trecutul de ani 20 si spre a ne aruncă ochii asupr'a venitorului.

Dorirea acêst'a eră a tuturor, nu numai a celor, ce o manifestasera, de ace'a la 11 ore tota intielegintia eră adunata intru o localitate d'in edificiulu scolarelor.

Asiu fi prea lungu, deca asiu schitiă tote cuventările, ce s'au tienutu acî. Me marginescu numai a impartesî o p. pronunțiamentulu facutu de intrunirea acêst'a %, observandu de elu ace'a, că este depositulu opiniunei unanime a tuturor celoru presenti.

Conferintia acêst'a aveă convictiunea firma, că toti romanii d'in Trani'a nutrescu acelea-si opiniuni intru anitele loru. Deci, dandu-se ocaziuni de convenire, intielegintia se va pronunția francu asupr'a stărei politice, cumn se cuvine si suntu detori a face cetățienii unui statu, ce pretinde a fi liberu.

Intielegintia romana, adunata spre a serbă aniversaria d'lei de 3/15 maiu, celei atātu de memorabili in analile natiunei romane, petrunsa de insemnata d'lei, dupa terminarea serbarei, a aflatu cu cale, a se adună intr'una unire si intre marginile legeri a descute atātu asupr'a situatiunei politice presente, in care in contr'a voiei sale se vede aruncata pre sine si natiunea romana, — cătu si ca cetățieni credintiosi aug. sêu Monarcu si mare Principe, si si tierei, asupr'a mielieloru, ce le considera a fi singure coresponditoric spre delaturarea nemultumiriloru interne, ce domnescu in natiunea romana d'in Trani'a, si se manifesta pre tota diu'a d'in tote anghururile tierei.

Deci preinsciintandu lucrulu la locul competente, s'a intrunitu spre scopulu preamintitu.

Intrunirea formata in modulu acêst'a, dupa desbatere, pre cumu o cerea momentulu obiectului, face urmatoriulu

Pronunțiamentu:

considerandu nemultumirea generale, considerandu periculu prea iuveratu, in care ajunse natiunea romana, limb'a si confesiunile ei, prin starea presente a lucruriloru si nemultumirea provenitoria de acî, — considerandu, că acêst'a d'in urma nu se pote delatură, de cătu punendu-se in vietia principiele de egalitate, atātu natiunale cătu si confesionale;

d'in detorintia câtra patri'a si natiunea nostra, cari suntu aruncate pre marginea unui abisu si nu se

potu mantui de cătu prin multumirea justeloru pretensiuni a le natiunei nostre, carea face majoritatea precumpenitoria a locuitoriloru Tranei, dechiarămu a stă neclatiti prelunga principiele si pretensiunile proclamate serbatoresee de natiunea romana in adunarea generale si legale de la 3/15 maiu 1848

era in specic:

I. Ne pronunțiamu pentru autonomia Transilvaniei pre bacea dipl. leopoldine si a sanct. pragmatece, — cu atātu mai vertosu, că si autonomia tiereloru croato-sclavone e recunoscuta, de si relatiunea aceloră câtra Ungari'a a fostu cu totulu diferita de a Tranei.

II. Ne pronunțiamu pentru reactivarea articliloru de lege adusi in diet'a de la Sabiu 1863/4 prin ambii factori competenti ai legislatiunei, sanctiunati de Maj., publicati si pusi in vietia, prin cari articli natiunea rom. s'a inarticulatu, ca natiune regnicolaria, limb'a si confesiunile ei s'au garantatu.

III. Ne pronunțiamu pentru redeschiderea dietei trane, pre bacea unei adeverate reprezentatiuni poporali, dupa dereptu si cuvenientia, in sensulu votulu datu de minoritatea rom. la diet'a feudale d'in Clusiu, a. 1865. Că noi diet'a pestana nu o potemu consideră indreptătită a face legi valide pentru Trani'a, neci pre transilvanii, ce pote voru fi siedindu intr'ins'a, de reprezentanti legali ai tierei nostre.

Fiindu că intru impregiurările presenti, nu ne-a remasu altu terenu pentru a castigă incuvenientiare si valore convictiuniloru nostre politice, ne restringemu la descoperirea loru pre calea publicitatii, ca celu pucinu estu modu sê ne plenimu detorintia de cetățieni, nesuindu totu una-data si a face unu servitiu regimului prin descoperirea franca a nemultumiriloru provenitoric d'in purcederea d'insulu intru afacerile Tranei.

Blasiu 3/15, 1868. (urmeza suscrierile.)

Comitatulu Crasnei, 13 maiu 1868.

Romanii d'in cottulu Crasnei mai primira unu documentu despre lealitatea si frățietatea magiara. Materia la acestu documentu dede alegerea unui vice-comite in locul lui Ince Károly, care a abdisu de postulu de vcomite. Cu indulgentia dlui redactoriu, voiu a raportă despre procederea arbitraria a inimiciloru nostri, ce s'a observatu cu alegerea noului v. comite.

Diu'a alegerei a fostu defipta pre 11 maiu a. c. Romanii natiunalminte interesati, moralmente deobligati a audî intre candidati si pre romanulu Florianu Marcusi, au staruitu a reesi cu alegerea dlui Marcusi, despre ce eramu convinsi cu atātu mai tare, că-ci nu numai voturile Romaniloru erau sê se concentreze in person'a dsale, dar si o parte precumpenitoria d'ntre magiari, cari in calitatea dlui de ampoiatu

tuitu de tota influintia unei sêu altei partide aristocratice magiare, ce veniă sê fia vice-spanu au deputatu la dieta, si care potemu dice cu tota securitatea, invingerea sa asupr'a rivalulu in mai multe casuri aveă sê o multimesca armalistiloru romani.

In acestu periodu numai doue mominte inu de a se insemnă; unulu candu Mihaiu eroulu ostiă prin Selagiu si avura bataia de la Gurusleu (comunetate romana, mestecata cu magiari, in comitatulu Crasnei) si altulu, rescol'a lui Hor'a; in celu d'in antaniu poporulu romanu, fără de diferintia de clase, sentiă si manifestă, că elu nu merita sortea ce lu apesa de căte-va cente de ani, ci e demnu de unu viitoriu stralucitu, elu salută cu bucuria convocarea dietei la Alb'a-Iuli'a — Apulum — prin Mihaiu, la an. 1601, unde speră usiorarea sortei sale.

Mai farmecatoriu ca acestu-a, a fostu pentru Selagiani, resunetulu libertatei proclamate de Hor'a la an. 1784, candu poporulu romanu transilvanu, ne mai potendu suferi apesările si impilările domniloru pamentesci, micu cu mare s'a alaturatu principiulu de scapare; de la acestu miscamentu, nascutu in muntii Transilvaniei, aspectu nu numai poporulu iobagiu de pre campia Ardealulu, ci si celu Selagianu scaparea d'in robia, er nobilimea romana punerea in pusetiunea, care i-competia si ei ca faptoru constitutiunale. — Versurile cantate in ostea lui Hor'a: „Hor'a be, se veselisco“, etc., etc. *) au strabatutu cu rapediune in Selagiu, si inca cu atātu mai mare, cu cătu muntii apuseni ai Tranei, intindindu-se pana in Selagiu, multi d'ntre Selagiani poteau luă si parte aptiva in lupt'a pentru libertate, inceputa de bravii munteni. Spiritulu intregulu poporu romanu selagianu, oră intr'o fermentatiune si numai una materia i-devea, ca virtutea romana sê renasca, si bratieloru sê fia asi de valorose ca odinora.

In legatura cu acestu miscamentu natiunale nascutu in muntii Ardelulu si strabatutu si pre la noi in Selagiu, nu potă sê nu memorezu pre demnulu, de pia memoria, Gregoriu

*) Scrietoriulu acestoru notitii, inca in infantia a invetiatu de la mam'a sa versurile despre Hor'a.

in mai multi ani, s'au invetiatu a-lu cunosce ca pre unu barbatu cu caracteru solidu, nepetatu si nepartiale. Pre langa acestu sperămu de la domni pusetiunei, că se voru indură lasă si pentru romani unu postu de vcomite in unu comitatu romanu, cum este Crasn'a. Sciamu despre dlu Bánfy Béla, comitele supremu, că ar' vol, ca in comitatulu Crasnei (inca si in Solnoculu-de-mediulocu — Cul.) chiaru si aeru sê sufle dupa placulu banfieniloru; sciamu despre dlu comite sup., cătu de amaru pune in pracsă principiulu de dereptate si ecuitate constitutiunale, dar nu amu fi creditu nici cătu că dsa a facutu unu progresu atātu de mare pre carier'a guvernarei dualistice, ca sê cutoze a-si bate jocu de intielegintia romana d'in unu comitatu romanu, — precum a facutu cu ocaziunea alegerei de vcomite.

Dar lasu sê vorbesca faptele. — Dlu comite sup. a ocliamatu o conferintia preliminară pre 10 maiu (domineca) la 10 ore, la carea au fostu chiamata partia boeresca preutii romani, despre cari scia, că fiindu pre acelu tempu s. baserica, nu se voru potē infatiasă. Conferintia abia tinea 5 minute, încātu nici dlu Vicariu alu Silvaniei nu potă ajungă decātu candu se desolvise conferintia. Candidatur'a se facea pentru favoritul fiscalu alu comitelui sup. si pentru altu d' unguri. In daru starui dlu vicariu, ca sê se puna in candidatura si omulu poporulu, Marcusi: arbitriulu magiaru decia acum. Ve poteti intipui cătu de mare fū supriinderea pentu romani, candu audira aceste; deci se consultara si facura unu suplica pentru a cere a se pune in candidatura si dlu Marcusi.

In diu'a urmatoria comitele supr. deschide siedintu prin o cuventare ocaziunale, d'in care se pote convinge d' ori cine: că numai in luna sunt omeni mai fericiti decātu in dualismu, că suntemu in paradisulu constitutiunalismulu numai blastemat'a democratia rode la radecina arborului ricirei (!) etc. Apoi se incepe actulu alegerei.

Comitele supr. cetesce pre cei trei candidati pentru postulu de vcomite; si intreba pre cine voru alege? Boerii strigau: eljen Hubert! Atunci se scola I. V., si voiesce s' vorbesca, inso comitele supremu lu lipsesce de cuventu sub protestulu, că in contr'a candidaturii nimene nu pote vorbi mai voira a vorbi Dr. Maniu si Lobontiu, inso comitele supremu li a spusu apriatu, că nu i va lasă sê vorbesca decātu dupa ce se va intemplă votisarea. Romanii pretindend sê se dee cetire suplicoi loru, dar tote in daru. Votisarea se intemplă, respective ungurii urlau, ca Hubert sê li fia vcomite.

Dup'acestu incidentu scandalosu urmă altulu si mai scandalosu. Se ceti suplic'a Romaniloru si I. V. luă cuventulu, dar abiē potū rosti căte-va cuvinte, că-ci fu intreruptu de Bánfy Zoltán, unu emigrantu, care prin grobianetatea rara, ne fece a ne convinge de nou, că ungrulu nu-si pot negă neamulu sêu. Dr. Maniu cu argumente bine nimerit combate procederea despotica a comitelui supremu si provocandu-se la conclusiunile dietali d'in anul tr., areta procederea ilegale, ce s'a observatu la candidatura. Romanii insamandu protestu au parasitu sala conferintiei.

La 12 maiu lupt'a se incepu de nou, că-ci domni magiari nu voiau a primi protestulu Romaniloru; in fine lu-au primitu totu-si facundu si ei unu contraprotestu, in care de

FOISIOR' A.

Una privire fugitiva preste istoria politico-natiunale a Romaniloru d'in Selagiu.

(Urmare)

Rolulu politicu natiunale d'in vechime pana la an. 1848.

De-si sclavi'a, in care a zacutu poporulu romanu in Selagiu, si sfasierea lui in doue clase, produsa prin desele immunități *) capetate parte de la imperatii nentiesci — ca regi ai Ungariei, — parte de la principii transilvani, relativu a fostu mai mare, ca in alte pârți, si elu in mani'a acestoru calamitătii nu s'a magiarizatu, precum vedemu că s'a intemplat in distriplulu Hatiegulu, unde nobilimea romana si una parte insemnata a poporului iobagiu, asta-di formeza miculu contingentu alu magiariloru in comitatulu Unedorei totu-si, in acestu periodu, sê nu acceptămu de la Selagiani miscaminte natiunale de ce-va insemnate, pentru că de-si se entusiasma nobilimea romana d'in candu in candu a alege d'in sinulu sêu căte unu solgabirêu, tablabirêu, ma chiaru si vice-ispănu, rolulu, ce a avutu ca factore constitutiunale in aceste doue muncipie, a fostu numai rolulu unei caste, nu natiunale alu poporulu romanu, cu atātu mai putienu independinte si man-

*) Nobili d'in viti'a magiara — precum si poporulu magiaru in genere — in seclii trecuti numai putieni aflămu in Selagiu; nobilimea magiara, care o vedemu asta-di in Solnocu si Crasn'a, e mai multa emigrata aici d'in Secuime, asiē cătu numerulu celoru creati d'in poporulu magiaru selagianu abiē face 2/3 pârți a intregoi nobilimi magiare de acî; inca si urbile si opidele d'in Selagiu, a caroru majoritate asta di o facu magiarii, sunt constituite, marite si latite de cătra poporu veneticu, a nume urbea Zilah, de nemti si armeni magiarisati, Simleu, de Scopusiani, teuti si armeni ungrisati, asemene si opidulu Tasnadu; diferintia facu opidele Szilagy-Csécs si Crasn'a, unde majoritatea sunt magiari plugari si numai putieni armeni; in tote aceste urbi inse sunt si romani. Chiaru asiē sunt urbile d'in Selagiu, locuite de poporu strainu magiarisatu, precum o Clusiu lu — capitalea Ardelulu, — ai carui locuitori magiari, putieni ce erau, se plangeau amaru pre tempulu Bathoresiloru, că ei in catedrale d'in Clusiu nu audu predicatiune ungresca, ci numai tote nemtesca.

Majoru nobile de Servadu (Szarvad*), episcopulu diecesu Fogarasulu, pre iubitul fu alu Selagiu; binevoitorulu cetitoriu va sei pote meritele acestui barbatu, ce le-a avutu ca episcopu gr.-cat. pentru crescerea si cultivarea in sciintia a junimei romane, — afe inse si acea, că fiindu elu fiu al unei familie selagiane, d'ntre cele putiene donatarie, inea in fraged'a teneretia a sentitu jugulu, sub care languediă natiunea romana; parintii lui, in mani'a latifundieloru capetate de la opresorii natiunei si religiunii romane, remanendu fideli acestoru tesauru, in asemanu fidelitate au educatu si pre fiulu loru Gregoriu, care chiaru candu sclavi'a a fostu ajunsu culmea ei, fiindu in etate de barbatu, la an. 1772, a devenitu episcopu alu diecesu Fogarasulu. Cine d'ntre romani sentiă si precepa asprimea si rusinea sierbitutei natiunale mai bine de cătu Gregoriu Majoru: Sub impresiunea acestei injurie natiunale a primitu elu chi rotonirea eppesca, cu sperantia că prin ajutorulu pusetiunei inalte si a cunoscienciloru sale, i va succede a delatură acea sierbitute.

Mari au fostu sperantiele lui, si pre atātu de mari, inelatiunea si amaretiunea sufletulu sêu; in locu de a scapă natiunea de robia, a caditu elu insusi in ea, in locu de a fi sustienutu de cătra cei mai mari pre scaunulu eppescu, a fostu aruncatu in carcerelu Muncaciulu. Cine ar' potē descrie mai fidele amorulu sêu natiunale si suferintiele lui pentru acestu amaru, ca elu insu-si? Ca documentu despre aceste lasu sê urmeze aci căte-va cuvinte d'in plansoria sa, tramisa d'in carcerelu de la Muncaciu cătra imperates'a Maria Teresa: „Sedevo io quivi or mai 7 anni in tenebris et umbra mortis in exilio et poenitentia elli peccati miei e della Gente mia anzi per quelli delle nazionalità di Trannia, patria mia altrimenti nativa, ma per molti miei nella Vigna del Signor sparsi sudori e lavori, a me molto ingrata; sedevo, dissi, quivi mortopolto“, etc., etc. **)

*) Comunetate romana in comit. Solnocu-M.

**) Pre romanii: siedeam io aci acum de sieptu ani in tenebris et in umbra mortis, in exilio et poenitentia, pentru peccatele mele si ale gintoi mele, ba inca si pentru a le na-

nege violința, comisa de comitele sup. fatia cu noi. Dlu vicariu, Coroianu, in una vorbire bine sentita interpeleza de nou pre comitele supr., d'in ce cauza n'a candidat pentru Marcusi, pre care lu-doresce majoritatea cottoi si care si-a castigat atate merite pentru cotto? Pasi'a i respunde cu deapretiu: „nekem Markus nem kell, hogy miert nem, azt nem tartozom megmondani.“ Totu cam estu modu a respunsu si lui Marcusi, care sentiendu-se ratenatu prin cuvintele ambigue a le comitelui supremu, l'a intrebatu, nu cum-va are ce-va suspitiune asupra-i pentru ce-va crima comisa, seu in contra'a caracterului dsaie.

E caracteristicu, ca presumpții liberali magiari, cari mai nainte afidau pre romani de voturile lor contra candidaturii boerine, vedindu aceste ilegalități si nedreptăți, nu si-au radiecatu nici unulu graiulu contra lor; ba nu s'a aflatu nici unu unguru, care s'e fia aপরতু libertatea cetățenească si autonomi'a cottoi fatia cu despotismulu magiaru.

D'in aceste inca se potu vedea destulu de chiaru intențiile infernali a le magiarilor; ei ca guvernulu d'impreuna cu o domnia aristocratica, voiescu a monopoliza tote drepturile, voiescu a sugruma tote drepturile si libertățile — daca mai esistu — a le naționalităților nemagiare. Voiescu a ne face slavi politici, a ne nimieci.

Aceste-su binefacerele dualismului si constituționalismului magiaru; acest'a e frățietatea si egalitatea magiara!

I. V.

Lugosiu, 18 mai 1868.*)

Venindu-mi la cunoștința articolulu Dlui M. d'in Lugosiu despre congregatiunea comitatului Carasiu, ce s'a tinutu in fine'a lui aprile a. c., in care articulu (nr. 58. „Fed.“) person'a mea e atinsa mai de aproape, — me sentiescu indat ratu a respunde la acel'a.

Dlu M pre miine, care am facutu motiunea in contra' dlui Radulescu in caus'a naționalității in astfelu de termini me caracterizeza in naintea om. publicu, catu acel'a usioru ar' pota crede, ca cu in congregatiunea trecutu asi'a fi vorbitu contra' intereselor nationale.

Éca cum stă caus'a!

Propunerea Dlui Radulescu e cunoscuta d'in nr. 58. alu „Feder.“: o propunere carea trebuie s'e o subscrie totu romanulu, o subscrie si eu, dar' asi'a, precum aceea s'a propusu, nu o subscrie nici candu.

Éca pentru ce nu:

D. Radulescu a pusu pe mes'a congregatiunei unu conceptu de 4. puncturi, in care se intona ca:

1) deslegarea causei naționalităților e urgenta si neamăvera,

*) S'e se asculta si cealalta parte. Onor. publicu alaturandu respunsulu de fatia cu art. (M.) d'in nr. 58. si-va formula opiniunea sa. Fara de a preveni judecat'a onor. publicu constatam d'in parte-ne, ca impregiurarea, ca dlu Besanu intrebuintieza in congrega iuune limb'a ungureasca, precandu ar' pota intrebuintia limb'a romana, nu este nice decatu justificata, apoi, prestu totu, glori'a de a restorna nna propunere adeveratu romanesca, dupa parerea nostra, o potea las'a dlu Besanu bunu bucurosu unu — unguru. R.

Nu voiescu a descrie aci biografi'a lui Gregoriu Maioru, pentru ca nu e aci loculu si nice am de cugetu a me ocupa intru atatu cu persone, catu cu fapte; pentru de a cunosce inse caus'a influintiei lui asupra' poporului Selagianu, si de aci influinti'a asupra' desvoltarei rapede nationale a popului romanu d'in Selagiu catra finea seclului trecutu, speru ca nu voui abusa cu patiantia cetitorului, aflandu de lipsa a mai insemna, ca Gregoriu Maioru dupa chirotonirea sa indata la anul 1773 s'a re'tornatu d'in Blasiu, in patri'a sa nativa in Selagiu, spre a face visitatiune canonica si a mai intari, respective a latu uniunea cu Pap'a; umblandu dinsulu d'in satu in satu, ca unu misionariu, nu putiene cuvinte de mangaiare si de sperantia, de unu altu viitoru mai fericitu, a auditu d'in gur'a lui, nu numai poporul iobagiu, dara si nobilimea; poporul credea, ca-ei Maioru era parintelele lui, nobilimea asemine, pentru ca era d'in clas'a ei*); cu atatu inse le-a fostu superarea mai mare, candu preste putina timpu dupa caletoria d'in Selagiu parintelele poporului romanu a fostu nevoitu era a parasi Blasiulu, si a trece prin Selagiu**); in prinsorea de la Muncaci, de unde dupa robia de 7 ani esindu in 1782 a abdisu de episcopia si la 1784, fiulu coloneloru lui Traianu, Gregoriu Maioru — frantu in poterile

naționalităților d'in Transilvani'a, de altminte patri'a mea nativa, ma pentru multe sudori si astenele, cari le-am versatu in via Domnului, catra mine multu ingrata; siedeam, disci, aci mortu ingropatu, etc., etc.

*) De la acest'a caletoria prin Selagiu a lui Maioru se dateza, ca in Selagiu asta-di totu poporul romanu e unitu; s'e nu cugete inse cine-va, ca acest'a unire s'a efectuitu usioru, fara de resistintia, nu nice decatu, pentru ca d'in documintele familiari, ce le am la mana, e pre invederatu, ca unii nobili romani, cari erau functionari in municipiu, legisti de ai lui Verböczy, inse nu mai putienu pravilisti romanesci nu au vrutu s'e treca la unire nice decatu, ci unindu-se poporul de ronu intregu ei mai bucurosu au ascultat liturgi'a afara la ferest'a altariului baserecei, edificate si dotate in mare parte de ei, decatu s'e incuru peccatulu de a trece de la religiunea strabuna.

**) Loculu transenalo si a lui Tuhutum, candu a trecut prestu Mesesiu in contra' lui Gclu.

2) deslegarea s'e se intemple pe basa' egalei indreptatiri,

3) integritatea patriei e a se sustione,

4) proiectulu subcomisiunei dietale nu e indestulitoriu, deci: la pertractările dietale s'e se iese de baza spiritulu si principiile, ce se cuprindu in proiectulu deputatorilor romani si serbi.

Celu ce va combina seriosu aceste 4. puncturi, va vedea indata, ca o parte d'in punctulu alu 4-le se cuprindu in punctulu alu 2-le, ca-ei spiritulu si principiile d'in proiectulu deputatorilor romani si serbi nu e, nu pote fi alt'a decatu ega l'a indreptatire; eu celu putienu nu potu presupune despre deputatii romani si serbi, ca ei, cari s'au luptatu numai pentru dreptate in cause nationale, va s'e dica: pentru ega l'a indreptatire, ar' pretinde in proiectulu loru nedreptate, si neegalitate in drepturi nationale; — asi'a dara, fiindca „egala indreptatire“ se cuprindu in punct. 2., d'in propunerea Dlui Radulescu, — e invederatu, ca a dou'a parte d'in punctulu alu 4-ea e unu ce superfluu, fara intielesu logicu.

Dar' chiaru si partea prima a punctului 4. e fara intielesu, ca-ei D. Radulescu in locu de a pune pe mes'a congregatiunei atatu proiectulu subcomisiunei dietale, catu si alu deputatorilor romani — serbi, — se provoca numai la ele ca la nisce legi, sanctionate, ce trebuie s'e le scie totu natulu, si pretinde de la congregatiunea comitatensu, ca s'e spuna indata anatem'a preste proiectulu subcomisiunei, si s'e primesca proiectulu deputatorilor romani, de si acele nu le-a cetitu, nu le cunosce, ne luan-du in considerare ca nu convine nici decatu cu demnitata congregatiunei comit. a discuta o cauza, a carei obiectu nu e pusu pe mes'a congregatiunei.

Altecu eu nu voui s'e tragu la indoieia, ca d'ora a part'a parte a membrilor comitetului comitatensu a cetitu la tempulu seu ambele proiecte, dar' sum convinsu, ca-ei sciu ce persone formeza congregatiunea nostra, cumca in 24. aprile nu numai ca 1/4. parte nu-si mai aduce aminte de ambele proiecte in detaliu, ma nici 1/20 parte nu le-a diresu nu le-a combinatu, prin urmare m'am miratu si me miru si asta-di cum a potutu pretinde Dlu Radulescu, ca intre asta-felu de impregiurari congregatiunea, s'e se dechiare pentru primirea unu seu altu proiectu de lege? cum a potutu pretinde, ca congregatiunea s'e judece despre proiecte de lege necunoscute si nepublicate? seu pote congregatiunea comitatensu e o turma de oi, carea trebuie s'e plece dupa celu ce are clopotulu in grumadi? seu ca congregatiunea s'e puua juramentu pre cuvintele maestrului? Eu incredintiezu pre toti partinitorii Dlui Radulescu, ca daca ambele proiecte de lege s'e depuneau pre mes'a verde, — n'asiu fi proiectatu stergerea punctulu 4. ci, precum am spusu si in vorbirea mea, asiu fi propusu alegerea unei comisiuni, carea s'e fie indetorata in doue zile a-si da opiniunea a supra' proiectelor de lege. In modulu acestu-a, propunerea Dlui Rad. era parlamentare, si demna de pertractare in sedintiele unei autoritati publice.

Motiunea mea in urma s'a primitu chiaru si de catra urdătorii proiectului propusu prin D. Radulescu, si numai atata s'a adausu la punctulu 2: „deplina,“ si asi'e stergundu-se punctulu 4, alu 2-le suna; „Deslegarea causei na-

fisice, in sufletulu seu inse cu inspiratiune de libertate si marire nationale, — a repausatu.

Lupt'a pentru libertate inceputa in muntii Tranniei la an 1784; pre langa urmările cele funeste pentru eroii sei, a avutu si cele salutare pentru poporul intregu iobagiu; sortea iobagiloru in marele principatu alu Tranniei, unde se tienea si Selagiulu, a devenitu mai usiora, poporul romanu pretotindene a inceputu a se destopta, si intieleginti'a romana — putienu ce era — a recunoscutu adeverulu, ca fara de naționalitate, nu e mantuintia nice fericire: insufletirea ei pentru aceea o vedemu manifestandu se in „Libellus suplex valachorum“ in 1791. — Selagiulu ca parte integrante a m. principatu alu Tranniei in legatura politica cu Clusiu, si baserecesca cu Blasiulu, focalariulu naționalității romane, nu a remasu inderoptu; speranti'a Selagianiloru ce o aveau ei de la fire pentru libertate personale si nationale, intarita in inimale, de repetite ori prin cuvintele dulci ale parintelui episcopu Gregoriu Maioru, trecendu de la generatiune in generatiune, prin operele lui Sinciu si Petru Maioru, s'a prefacutu in convingere*), si numai magiarismulu inceputu in diet'a Pestei la an. 1791 si continuatu de la 1825—1848 cu atata furia, a impedeatu, de romanii in genere si specialminte selagianii, nu numai ca nu au potutu face in acestu periodu progresulu doritu, ci i-vedemu in multe privintie mai alesu pre nobilime, ca mergu in dereptu, pentru ca nainte de 1784, de si nu in mesura cuvenita, dara totu vedemu pre multi fii ai nobilimei selagiane, ca asi'e neuniti cum erau — imbracau functiuni frumoase in ambele municipie, dup'acestu anu inse, mai alesu de la inceputulu seclului presinte, cu tote ca au fostu trecutulu la unione, i-vedemu eschisi mai cu totulu si de

*) Mirare, cum aflamu latite operele acestoru doi barbati, apostoli ai naționalității romane, prin totu Selagiulu, si cu atatu e mai tare de miratu, cu catu pre acele tempuri prototimoa Selagiana in mare parte nu aveu alta educatiune decatu invetiarea cetitului la monastirea numita Stramba (in Soln. int.) si teologia morale in Blasiu. — Ore este precotimoa selagiana de asta-di — cea culta — si acum atatu de zelosa?!

tiunalităților s'e se intemple pe basa' deplinei egale indreptatiri.“

Prin acest'a nu se dice nici mai multu nici mai putienu decatu ce a propusu D. Radulescu, si eu numai in forma m'am abatutu de la d'insulu, spriginindu propunerea densulu d'in tote poterile mele.

Acum'a intrebui: meritatu-am eu pentru acest'a critic'a cea aspra a Dlui M. seu pote eu n'am dreptu a-mi spune convingerea mea in congregatiune fatia cu Dlu Radulescu? pentru acest'a sum eu Erostratu? — Nu, domniloru, nu pentru acest'a, ci numai pentru ca pretinsii conducatori se considera a fi vatemati in ambitiunea loru personale prin caderea propunerei loru. Destulu de tristu, candu in statu constitutiunulu nu se respecteza convingerea, ca-ei de aicia urmeza dictatur'a, ce o condemna totu insulu iubitoriu de libertate. Eu nu m'am aplecatu dictaturei nici nu me voui apleca, vina aceea de susu seu de josu, — convingerea mea o voui spune totdeun'a francu, fara nici o temere. Vai si amaru de conducatoriulu, care in causele publice pleca d'in punctu de vedere alu ambitiunei personale si d'in alu dictaturei; vai si amaru de generalulu, care neprecumpenindu poterea armatei sale, merge orbisii, fara nici o tactica, in lupta, periclitandu caus'a ostei sale. Noue nu ne trebuie nici Königgrätz in causele nostre nationale, ca-ei n'avem d'a perde, ci de caseigá.

Altecu eu me imbucuru ca motiunea mea in urma s'a primitu chiaru si de catra partinitorii Dlui Radulescu. Unicul Dsa propunatoriulu a fostu acelu, care convinsu de adeverulu propunerei sale, a remasu si mai departe pe langa propunerea sa, si chiaru pentru acest'a a meritatu nu numai stim'a si apretuirea mea, ci a tuturor, cari sciu apretiu convingerea si caracterulu politicu, — dar' totdeodata lu-si glescu pre D. Radulescu, ca s'a luptatu cu ostasi slabi la angeru, cari in medioculu luptei l'au parasitu, si spre rusinea loru cea mai mare s'au alaturatu la unu Erostrate, — precum bine voiescu a me numi Dlu M.

In urma am s'e observesu, ca lupt'a din partea partidei Dlui Rad. n'a fostu parlamentara pana in fine, ca-ei in locu de argumente unii s'au apucatu de person'a mea; judele cercualu V. d. e. a vorbitu numai atata: „Propunerea Dlui Besanu e unu basiliscu, o propunere necalita, deci me alaturu la D. Radulescu.“

Este acest'a lupta parlamentara?

Astfelu sunt argumentele Dloru totdeun'a. In locu de dovedi si argumente se apuca de persóna, suspitiunandu neincepatu condusi de ambitiune personala. Unu conducatoriu nechiamatu d. e. asi'a departe a mersu in orbi'a sa contra' persoanei mele, catu vedindu ca-mi spunu totdeun'a convingerea fara nici o temere a tramisu Steckbrief dupa mine la Aradu, poftindu de la Aradani atestatu despre portarea mea politica, nationala, si sociala! Aceste apoi sunt caractere politice! ? Luati s'e ma bine ce faceti Dloru, ca-ei arm'a suspitiunării, e o arma forte periculosa, si are doua t'aisie, cu carea adi mane se pote intiepa celu ce o are in mana.

M. Besanu

asesorulu la tribunalulu Comitat.

la aceste avantagiuri personale, seu numai acei-a admisi, cari treceau si de la unire cu totulu la catolicismu si prin aceea la magiarismu. — O politica jesuitica acest'a, mai inainte a reflecta romaniloru, ca s'e fia uniti, ca apoi voru fi considerati, dupa aceea a le spune verde ca consideratiunea loru numai atunci se pote intempla, daca voru trece la catolicismu; si intru adeveru ea si-a ajunsu scopulu in mare parte, pentru ca in Selagiu de la inceputulu seclului presinte pana in 1848. abe vedemu vre-o 4—5 individi, cari au avutu oficiu de ce-va insemnate, si si d'intre acesti-a numai unulu remasu in religiunea romana cei lalti trecuti la catolicismu.*)

Acest'a a fostu doband'a nobilimei selagiane pentru ca parasindu credinti'a strabuna, a trecutulu la unione cu Pap'a!

D'in aceste pre scurtu premise credu ca nu voui gresi in contra' adeverului — daca voui dice, ca rolulu politicu nationalu alu Romaniloru Selagiani, de la 1784—1848 nu a fostu altulu, decatu a striga la congregatiuni marcali si la restauratiunile de 3 ani cate unu „vivat“, si dupa una boutura grosnica pre contulu unu seu altu boeriu magiaru, a vedea pre multi d'intre nobiliasi romani zacundu pre sub gardurile urbiloru respective (Zelau si Simleu).

In acest'a stare deplorabile de decadintia nationale si morale a nobilimei romane, a aflatu evenimentulu d'in 1848 pre Romanii Selagiani. (Va urma.)

Unu romanu armalistu.

*) Acesti individi, au fostu Petru Papu nobile de Basesci, d'in inceputulu seclului presinte trecundu prin tote gradurile derogatoresci a ajunsu a fi vice-comite; acum mortu de multu, inse spre onorea sa si a nepotiloru sei ca romanu credintiosu natiunei si religiunei stramosiesci; — altulu Alesiu Balintu de Szarvad nainte de 1848 vice-comite, si acest'a ca celu d'in antaiu (P. Popu) in comitatulu Solnocu-M. era in comitatulu Crasnei, Papu de marginea, fostu geometru, si Ioane Lazaru, protofiscalu si mai apoi, precum si in presinte, vice-comite primariu; toti trei inse trecuti la catolicismu. — A fostu timpulu, candu Alesiu Balintu acum functionariu de alui Bach, pensiunatu, in Dobritinu) si Ioane Lazaru de si trecuti de la religiunea nostra nu li-a fostu rusine a se dechiara, ca sunt Romani; ore mai veni-va timpulu ca s'e le fia gloria a dice, ca si ei sunt fii de ai lui Traianu?!

Noutăți Straine.

RUSȘIA. Unu ucasu imperatescu suspinde d'in oficiu pe toti oficiantii de relegea catolica. Cuprinsulu ucasului e urmatoriu: „Directorulu cancelariei Maiestății sale imperatului pentru afacerile polone, a comunicatu generalului-marsialu campestru in Polonia o ordinațiune a comitetului pentru afacerile polone, care contine urmatoriile: Comitetulu pentru afacerile regatului polonu a cumpenitu conclusulu comitetului regulatoriu despre spesele necesarie, spre a a luce in Polonia oficiantii de origine rusesca si pentru sierbitiulu administrativu, — si a decisu, ca pentru acoperirea spelorulu memorate se se introduca in statulu regatului sum'a de 23,000 ruble pentru a. 1868, ordinaudu că in decursulu a. 1868 tote posturile de consiliari, oficiantii cu mandate speciale si referendari in birourile guverniale si districtuale se se ocupe negresitu numai cu oficiantii de originea si relegea rusesca.“ — Pre acestu conclusu alu comitetului s'a induratu maiestatea sa a scrie cu propri'a mana: se se esecuteze.“

Din Varsiovia se scrie, că s'aru fi datu ordene a desbracă teatrele de caracterulu oficialu si a le dă in arinda la intreprindietori privati. — In urmarea acé-t'a decade subventiunea de la statulu, si e intrebare, ore concede-se-va Varsioviei, a contribuî d'in parte-si pentru sustinerea teatreloru.

TURCIA. Guvernulu d'in Constantinopole e forte dociu, acum a invetiatu de la Napoleonu si sufragiulu universalu si incepe a lu-pune in scena. Pasia districtulu de Nisch conchiamă la sine pre toti betranii sate-loru si le propuse urmatori'a intrebare: Voiti voi a remaine si pre viitoriu sub domni'a sultanului, séu voiti a va anesă Serbiei? Simpliloru tiorani, forte suprinsi prin intrebarea acé-t'a le parū lucrulu cam curiosu si nu prē paciuitoriu, că-ci scieau d'in esperintia, ce-i ascepta, daca voru manifestă adeverat'a vointia a poporulu; pre langa aceea le stă naintea ochiloru multimea de militia si de tunuri, ce erău postate in pregiurulu cetății. Sub impresiunile aceste respunsera toti unanimu: „Noi voimu a remaine sub domni'a sultanului, lui i-solvimu dăriile si lui le vomu solvi; de Serbi'a nu vremu se scimu nimicu.“ — Pasi'a asceptase respunsulu acé-t'a, că-ci indata le si oferî una scrisore, ca se o suscrie si se o intaresca cu sigilele lor. Acum dara Turci'a se pote propti pre vointia poporulu, si pote mistifică pre Europ'a.

Foia oficiala anuncia, că exercitiile gardei nationale voru incepe inca in lun'a acé-t'a, conformu statutulu, ce organizeza militia. Se dîce, că in totu districtulu se va infintia câte unu castru, preste totu dara vro 17 castre.

Situatiunea Libanului nu e prē favorabila pentru porta; corpulu alu cincile de armata se concentreza in Beirut. Generalulu Mustaf'a Pasi'a e denumitu comandante preste acestu corp.

In Turci'a reformele stau numai pre chărtia,

veccatiunile inse se punu in praesa. Teoretice tote poporele sultanului sunt fericite, practice, pusetiunea lor e un'a d'intre cele mai misere. Acé-t'a e dualismulu Turciei. In câtu diferesece dualismulu Austriei de celu turcescu? Suntemu prē convinsi, că afara de Turci'a mai existe inca unu „omu bolnavu“ par excellence, care inca are mare lipsa de o cura radicala, că-ci altcum preste putienu nu vomu mai află „medicamen in hortis“ pentru bol'a lui.

Varietăți.

*(Congresulu americanu câtra senatulu imperialu austriacu.) E cunoscutu, că in a. 1865 cu ocașiunea asasinării presiedintului Lincoln, senatulu imperialu d'in Vien'a a manifestatu compatimirea sa pentru sortea tragica a presiedintului Staturilor-Unite. Congresulu d'in Washington in siedintia d'in 9 Martiu a. tr. a decisu a tipari in esemplarie de pompa tote adresele si manifestările de compatimire si condolintia ale corporatiunilor publice si a le reprezentantiilor poporulu, d'in cari apoi se se tramita fia-carei corporatiuni câte unu esemplariu. In urmarea aceea despartimentulu de statulu d'in Washington a si tramesu ministrulu Berger unu esemplariu, rogandu-lu, se-lu strapuna casei reprezentantiilor, in semnu de recunoscintia multiamitoria d'in partea congresulu americanu.

*(Dispusetiuni ministeriale.) Ministrulu de comerciu luandu in consideratiune nenumeratele insielatiuni, ce s'au comisu d'in partea transportatorilor cu ocașiunea resboiului, — a indreptatu unu cerculariu câtra tote magistratele, provocandu-le a face aretare despre calitatea căiloror d'in acé-l'a-si magistratu, si a susterne numele aceloru proprietari, cari au cai buni, pentru ca in casu de lipsa se nu fia silitu a cumperă de la transportatori, ci de la insi-si proprietari.

*(Pedepsa noua.) Diariulu „Tribune“, ce apare in New-York, face urmatori'a nota la lungele vorbiri ale acusatiloror in procesulu presiedintului Johnson: Audimū, că Johnson in casulu, candu senatulu se va dechiară in contr'a lui, va fi amnestiatu la pedepsa: de a ceti tote cuventările, câte s'au tînutu in procesulu lui. Noi credem, că nefericitulu si-va dă sufletulu nainte de a si fi finitu tem'a, si protestă in contr'a unei pedepse atātu de barbare. Séu nu s'a stersu tortur'a? Pre Butler, Curtis si Boutwell i-aru mai potē mistui; dar joculu de cuvinte alu Nelson i-va luă mintea, si Williams lu-va face prostu de totu, de cum-va n'a devenitu furiosu prin cuventarea lui Everts, care a tînutu trei zile.

*(Epistol'a unui preuu câtra episcopulu séu.) Unu capelanu d'in dieces'a Seckau, care a trecut la relegea neo-catolica, insciintieza pre episcopulu séu despre pasiulu acé-t'a in urmatori'a scrisore: Sublimulu nostru mantuitoriu, Iesu Christu, a basatu sublim'a sa invetiatura pre principiulu iubirei omenesce, pre cum vei sci prē bine, ca preutu catolicu. Dorere, in decursu de cincă ani, de candu sierbescu besericei, amu facutu trist'a esperintia, că bas'a catolicismulu romanu a devenitu de totulu alt'a, de câtu cea a crestinismulu originalu si tocmai acé-t'a trista recunoscintia me constringe, dupa precugetare lunga si matura, a face pasiulu importantu, despre care te insciintiezu acum cu inim'a plina de bucuria. Eu me eliberezu d'in catusiele apesatorie a le strainismulu ro-

manu, si profesezu de acum inainte cu deplina convinsu doctrin'a adeveratu crestinesca a basericei neo-catolice. Nic amenintiări nici promisiuni nu voru fi in stare a me redue la jugulu vechiu, ce l'amu lapedatu acum. — In fine multu mescu d'in tota inim'a pentru traterea dura si neamabila, ce s'a oboveatu facia cu mine d'in partea reverendulu, consistariu, chiaru candu zaceam pre patulu de bola, si care tratat a facutu numai a me intari in propusulu meu; speru că colegii mei prentiesci preste putienu voru urmă esemplulu meu si se voru semti tocmai asid de insufletiti, ca si mine. In câtu pentru libertatea mea personala me incedu protectiunii legilor nostre fundamentarie de statulu. Cu reverintia ti-dîcu; masu bunu.

Petru Gschweilt,
preutu alu diecesei de Seckau.

*(Ordinatiunea cea mai noua câtra armata.) In tempulu d'in urma s'a emisă câtra toti comandantii trupeloru una ordinațiune rezervata, care se se publice oficiariloru. Ordinațiunea acé-t'a amenintia cu dimisiune pre calea scurta pre totu oficiariulu, care va luă parte la lucrări literare prin foie, comunicandu-le articii séu alte sciri militare.

*(Comitetulu comitatului Bihoru) cu ocașiunea publicării ordinațiunii ministeriale despre disolvirea clubulu democraticu, a primitu urmatori'a motiune: Comitatu enuncia, că ordinațiunea ministrulu de interne, prin care se opreste activitatea cluburilor democratice in comitatulu Bihorului-făra ca se se fia convinsu ministrulu despre fapto nelegale d'in partea acestoru cluburi, — comitatulu nu o afla motivata corespundietoriu cerintiloru principiiloru constitutiunali, nici in consunantia cu ide'a libertății de asociatiune, cu dreptate acé-l'a, care e condițiunea neincungiuravera a libertății politice si prin urmare a vietiei constitutiunale. — Fiindu-că in urmarea dispusetiuniloru presidiale alte agende nu sunt de lipsa, procedur'a acé-t'a se ia spre sciintia. — Pentru viitoriu inse, cu privintia la servarea sferei proprie de dreptu, comitatulu ascepta dela vice-comitii séi, ca ordinațiunile, cari stau in legatura cu cestiuni mai momentose si de dreptu publicu se le substerna comitetulu mai nainte de a le fi esecutata.

Sciri electrice.

Bucuresci, 23 maiu. La banchetulu, ce s'a tînutu intru memori'a suirei pre tronul a principelui, presiedintele camei si consululu austriacu au portatu toastu pentru sanctatea principelui si pentru inflorirea țierei.

Vien'a, 22 maiu. Mane urmeza santiunea si domineca publicatiunea oficiala a legiloru confesuarie. Rom'a va protestă. Baronulu Meysenburg pleca septeman'a viitoria la Rom'a.

Zagrabia, 22 maiu. In Croatia s'au opritu colectiunile pentru ajutorarea honvediloru.

Vien'a, 22 maiu. Lipsindu momente usioratorie, tribunalulu superioru a refusat apelatiunea parintelui Juliei Ebergényi contr'a mesurii de pedepsa.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem.	si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	10 „ 24 „	10 „ 51 „
„ Neuhäusel	1 „ 23 „ diu'a,	1 „ 54 „ nôtepa
„ Pest'a	5 „ 19 „ d. m.	6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	7 „ 54 „	9 „ 14 „
„ Segedinu	12 „ 12 „ nôtepa,	2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	3 „ 55 „ dem.	7 „ 47 „
„ Jasenov'a	8 „ 4 „ *)	
„ Beseric'a-Alba	8 „ 40 „	
Soscesc in Baziasiu	9 „ 10 „	

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odată.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	6 „ 27 „
„ Jasenov'a	7 „ 6 „
„ Temisior'a	10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	2 „ 26 „ nôtepa „ 12 „ 53 „ diu'a
„ Czegléd	6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	9 „ 55 „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nôtep.
„ Posionu	4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Soscesc in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ 6 „ — „

Jasenov'a-Oravit'a.

De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	9 „ 12 „
„ Racasdia	10 „ 12 „
Soscesc in Oravit'a	la 10 „ 57 „

Oravit'a-Jasenov'a.

De la Oravit'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.
„ Racasdia	4 „ 45 „
„ Jam	5 „ 38 „
Soscesc in Jasenov'a	la 6 „ — „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	9 „ 27 „
„ Püspök-Ladány*)	1 „ 58 „ dup. méd.
Soscesc in Oradea	la 4 „ 38 „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde soscesc la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
Soscesc in Püspök-Ladány*)	12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	8 „ 37 „
„ Vien'a	6 „ — „ demaneti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	6 „ 25 „ deman.
„ Czegléd	9 „ 47 „
„ Szolnoca	11 „ 2 „
Soscesc in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Szolnoca	4 „ 22 „ dupa mediadi.
Soscesc in Czegléd	la 5 „ 33 „
„ Pest'a	8 „ 37 „
„ Vien'a	6 „ — „ demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.
„ Salzburg	1 „ — nôtepa.
„ Monacu	5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	11 „ 45 „
„ Mühlacker	12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	5 „ 25 „
Soscesc in Paris	la 5 „ — demaneti'a.

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	10 „ 40 „
„ Mühlacker	12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	1 „ 30 „ nôtepa.
Soscesc in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote zilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, soscesc in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
 „ Clusiu la Oradea pleca in tote zilele la 12 ore diu'a, soscesc in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.
 „ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote zilele la 7 ore ser'a, soscesc in Sibii la 2 ore 15 minute nôtepa. Cale are 34 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
 „ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote zilele la 7 ore ser'a, soscesc in Aradu la 1 ora 45 min. nôtepa.
 „ Temisior'a la Sibii pleca in tote zilele la 6 ore deman. soscesc in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
 „ Sibii la Temisior'a pleca in tote zilele la 12 ore diu'a, soscesc in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.
 „ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, soscesc in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.
 „ Orsiova la Temisior'a pleca dominec'a, marti-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, soscesc in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatória.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote zilele la 6 ore dem. soscesc in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
 „ Aradu la Temisior'a pleca in tote zilele la 2 ore dupa mediadi, soscesc la 7 ore 45 minute ser'a.
 „ Sibii la Clusiu pleca in tote zilele la 3 ore d. m. soscesc la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
 „ Clusiu la Sibii pleca in tote zilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 11 ore 50 min. diu'a.
 „ Sibii la Brasiova pleca in tote zilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
 „ Brasiova la Sibii pleca in tote zilele la 7 ore ser'a, soscesc la 9 deman.
 „ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, soscesc la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
 „ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. soscesc la 2 ore 35 min. nôtepa.